

«Cap diari no assumeix la nació sencera en aquests moments»

En un temps de canvis, moviments i novetats, Joan Vila i Triadú, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils, analitza en aquesta entrevista l'estat de la premsa en català al nostre país.

Joan Vila, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils.

Quin balanç feu de la situació de la premsa en català? Fa la sensació que no acaba de consolidar-se una presència més o menys normalitzada. És així?

—Si la comparem amb la situació de deu anys enrere, és cert que hem avançat molt poc. A diferència de la ràdio, on el consum d'emissores en català ha passat a ser majoritari, i de la televisió, on TV3 lidera les preferències dels espectadors malgrat la gran oferta de cadenes en castellà, la premsa escrita en la nostra llengua no acaba de trobar la fórmula per arribar a un públic massiu. Crec que part de la «culpa» que el català sigui minoritari en l'àmbit de la premsa escrita la té *La Vanguardia*. Aquest diari és el més venut a Catalunya i la seva negativa reiterada a treure'n una edició en català, tal com va fer *El Periódico*, ha estat un fre important perquè el nombre de lectors de premsa en la nostra llengua aug-

menti. Ara sembla que s'ho estan repensant, després de la sortida de l'*Ara*. Si l'arriben a fer —no m'ho acabo de creure, perquè el propietari, el comte de Godó, sempre hi ha estat refractari—, estic convençut que més de la meitat dels lectors de *La Vanguardia* llegiran l'edició en català, només cal veure la quantitat de cartes al director en aquesta llengua. En qualsevol cas, és cert, la premsa diària en català continua essent una realitat incipient, sembla a punt de fer un salt, però no l'acaba de fer.

—Sembla que on hi ha més presència i força és a la premsa comarcal. Per què això, fins ara, no s'ha traduït en algun projecte més ferm en l'àmbit de país?

—La premsa de fora de Barcelona sempre ha apostat pel català. Sort en tenim, de projectes com són el d'*El Punt* (nascut a Girona però amb diverses edicions geogràfiques), el *Diari de Girona*, de Girona, el

Segre, de Lleida (amb doble edició català-castellà), el *Regió 7*, de Manresa, o el *Diari de Balears*, de Palma. Entre tots cinc, sumen més de 300.000 lectors, segons el Baròmetre, gairebé tants com l'edició en català d'*El Periódico*. I tampoc no hem d'oblidar la premsa no diària de comarques, majoritàriament en català i molt llegida. Però l'aventura fallida d'*El Punt* per fer un diari nacional a partir de la suma d'edicions territorials ens demostra que penetrar a l'àrea metropolitana de Barcelona no és tan fàcil. I sense conquerir Barcelona i el seu voltant no hi ha cap projecte de país que funcioni.

—El diari Ara pot, al vostre parer, ocupar aquest espai de país?

—Tenim tots moltes expectatives posades en l'*Ara*. De moment, estan fent les coses bé, amb una campanya de llançament molt forta i uns primers números realment diferents, que trenquen alguns motlles. Hi ha alguns membres del Grup Barnils que hi tenen responsabilitats o hi treballen, i això ens fa tenir esperances que alguns dels punts bàsics de l'ideari del grup, com ara l'autocentrament nacional o la valoració adient dels productes culturals en la nostra llengua, quedin reflectits en els continguts del nou diari. Tant de bo l'*Ara* sigui el gran diari nacional que ens mereixem tenir. Malauradament, per saber-ho del cert caldrà esperar uns quants mesos i veure si els lectors, que són els qui tenen la darrera paraula, hi responen positivament o no.

—Com valoreu la duplictat *El Punt-Avui*? Són pràcticament el mateix diari. Té sentit, això?

—Ens va estranyar força l'aposta de l'empresa d'*El Punt* per comprar l'*Avui*. Era una operació que no es va acabar d'entendre en el sector. L'editor, en Joan Vall Clara, va argumentar-la dient que calia fer rendible l'*Avui* i adequar-ne les despeses als ingressos. Té molt de mèrit intentar-ho, potser ho aconseguiran amb temps i esforços; caldrà donar-los més marge de temps, però tenim

la percepció que l'Avui està perdent lectors, descontents per la pèrdua de pes informatiu i opinatiu del diari. En tot plegat, trobo que qui més hi ha sortit guanyant és *El Punt*, perquè ara té els mateixos continguts basats en la proximitat, però amb un disseny molt més modern, que ha calcat de l'Avui. Com bé dieu, no sembla tenir gaire sentit mantenir dos diaris molt semblants, només amb el matís que un té més pàgines de política i l'altre més de fets diversos relacionats amb el territori. Ara bé, si els propietaris creuen que així arriben a públics diferents, no serem nosaltres els qui demanem que en tanquin cap. No estem pas per perdre capçaleres en català, això mai.

—**En la premsa diària en paper, l'anomenat espai nacional de comunicació sempre ha estat una mancança. D'una banda, la no distribució (o en el millor dels casos, la mala distribució) ha estat justificada per raons d'ordre econòmic però, de l'altra, aquesta man-**

«Tampoc és que TV3 o Catalunya Ràdio facin cap esforç per informar gaire de més enllà de les quatre províncies»

cança també es detecta en continguts. Com és que a hores d'ara no s'ha superat encara aquest regionalisme?

—Malauradament, l'espai català de comunicació encara s'ha de crear, tant en premsa com en el camp audiovisual. Pel que fa als continguts, sobretot, però també pel que fa a la difusió o distribució dels productes. Ara l'Avui ja no es pot comprar en el quiosc ni al País Valencià ni a les Illes. Els propietaris diuen que venien tan sols uns centenars de diaris i que mantenir-ho era caríssim. D'acord, doncs deixeu de posar el mapa dels Països Catalans a la secció del temps. Quin sentit té mantenir-lo? Només per mala consciència? Cap diari no assumeix la nació sencera en aquests moments. Només el setmanari *El Temps*, editat a València, en el camp de la premsa escrita, ho ha tingut sempre clar. En el món digital també hi ha diversos exemples que mostren que es pot informar de tots els Països Catalans sense complexos (*Vilaweb*, *Nació Digital*, *Directe...*).

Capçalera del nou diari en català Ara.

Tampoc és que TV3 o Catalunya Ràdio facin cap esforç per informar gaire de més enllà de les quatre províncies, tot i tenir delegacions estables a València i Palma. El Grup Barnils, amb l'observatori crític dels mitjans Media.cat, intentem denunciar aquesta regionalització empobridora en els continguts.

—**Paradoxalment, la important presència del català a Internet sembla que insinui l'existència d'un públic potencialment lector i consumidor de premsa en català. O és que són perfils diferents?**

—Més enllà del fet que el públic d'Internet és més jove que el de premsa escrita, no crec que siguin perfils tan diferents. El lector de diaris en català hi és, només que no troba el producte que el satisfaci, i en canvi, a Internet, sí que el troba: hi ha pel cap baix cinc o sis ofertes de diaris digitals atractius i que permeten estar informat tothora del que passa, gairebé millor que llegint diaris. De fet, la versió digital de l'Avui va obtenir una gran audiència durant l'època en què va ser potenciada des del diari, abans de ser eliminada i fusionada amb la d'*El Punt*. Estic segur que la versió digital de l'Ara també funcionarà, perquè s'ha pensat com un producte complet, no pas com un complement de la versió en paper.

—**La crisi econòmica afecta particularment la premsa en paper. Quin futur li veieu, en general? Serà substituïda per la premsa digital?**

—Estic segur que la premsa en paper no desapareixerà pas, com no han desaparegut la ràdio per culpa de la televisió ni aquesta per culpa d'Internet. Tots els formats s'han d'anar readaptant a les noves tecnologies i als nous hàbits de consum, però hi ha espai per a tots. Ara bé, ha de canviar de xip: la premsa en paper ha de derivar molt més cap a l'anàlisi i l'opinió i ha

de deixar de donar notícies estrictes, que ja trobem hores abans als mitjans digitals. Hi ha diaris que s'estan adaptant millor que d'altres a aquesta exigència.

—**Com valoreu, quant a continguts i qualitat, la premsa que es fa avui dia en català al nostre país?**

—M'agradaria incidir en un aspecte preocupant, que és el de les traduccions automàtiques de continguts. *El Periódico* no és un diari pensat en català, malgrat que cada dia el llegeixin en aquesta llengua centenars de milers de persones, és un diari fet des d'una òptica hispanocentrista i castellano-parlant. D'acord que parla molt de Catalunya, però si ha de destacar un músic o un escriptor, sempre acaba posant per davant els que treballen en espanyol respecte dels que ho fan en català. I si parla del «govern», sense dir quin, es refereix a l'espanyol, no pas al català. Els referents bàsics gairebé sempre són espanyols. Per tant, tot i que valorem que faci l'esforç de traduir cada dia tot un diari a la nostra llengua, creiem que és un pas insuficient. Necessitem diaris fets i pensats directament en català, amb referents autocentrats en el nostre país i que, per tant, donin preferència als fets socials i culturals del nostre àmbit lingüístic. Molt em temo que, si finalment es decideix a presentar una ver-

«L'espai català de comunicació encara s'ha de crear, tant en premsa com en el camp audiovisual»

sió catalana, *La Vanguardia* acabarà fent el mateix, traduint un diari que sempre té Espanya com a principal referent de la política, l'economia i la cultura, i Catalunya com a àmbit regional de segon ordre. En aquest sentit, cal destacar l'esforç que han fet sempre diaris com són *El Punt* o el mateix *Avui* per oferir continguts pensats en català i amb referents propis. Als diaris i setmanaris editats fora de Barcelona, aquesta idea es complementa amb els referents territorials, que són molt arrelats i meditats per identificar-se al màxim amb el lector.

»»» Dídac López